

Приложение 3: КОМЕНТАР НА ПЛАНА НА НЕК – АСО ЗА РАЗВИТИЕ НА ПРЕНОСНАТА ЕЛЕКТРИЧЕСКА МРЕЖА НА БЪЛГАРИЯ ЗА ПЕРИОДА 2010 - 2020 Г.¹⁾

Прогноза за развитие на брутното електропотребление. Прогнозата е в два варианта – максимален (MAX) и минимален (MIN). Според максималния брутното електропотребление през 2020 г. ще бъде 42,09 TWh, а според минималния – 36,6 TWh. Прогноза за 2025 г. липсва.

Наличието на минимален вариант, в който са отчетени усилията за енергоспестяване и други фактори, е много положително. От друга страна значителната разлика от 5,49 TWh между максималния и минималния вариант крие риск от инвестиране в излишни мощности от порядъка на 900 MW с използваемост 6000 h. **Наличието на толкова голямо разсейване между вариантите изисква прецизно и гъвкаво планиране на инвестициите в нови мощности.** За съжаление в Плана такъв подход липсва, за сметка на варианти „със“ или „без“ АЕЦ „Белене“ с мощност 2000 MW и производство до 15 TWh годишно.

Анализ на производствените мощности. Този анализ е повърхностен и необективен. Обявените в табл. 3.1 за извеждане мощности, с изключение на ТЕЦ „Брикел“ имат физически ресурс за още 15 години, подлежат на рехабилитиране и привеждане в съответстви с изискванията за опазване на околната среда (виж Приложение). Не е тайна, че намеренията на НЕК за изграждане на АЕЦ „Белене“ с обявена нереално ниска цена на произвежданата от нея електроенергия възпира собствениците на ТЕЦ „Бобов дол“, ТЕЦ „Варна“, ТЕЦ „Русе“ и ТЕЦ „Марица-3“ да инвестират в тези централи. **В усилията за съхраняване на наличните генериращи мощности и предотвратяване на излишни инвестиции в периода до 2025 г. държавата, в лицето на съответните институции е пасивна за сметка на много активните действия за изграждане на АЕЦ „Белене“.**

Инвестиционни проекти за изграждане на електроцентрали от ВЕИ; балансиране на неравномерността на производството от ВяЕЦ и ФЕЦ. Според Българската ветроенергийна асоциация, за балансиране на неравномерността на 2750 MW/2020 г. ветроенергийни паркове са необходими 206 MW, а за 3875 MW/2025 г. – 291 MW. За тази цел са достатъчни новите ВЕЦ „Цанков камък“ и каскада „Горна Арда“. **Дори да приемем границата от 1800 MW ВяЕЦ/2020 г. и 600 MW ФЕЦ/2020 г., участието им в електроенергийния баланс с 2,71 TWh/2020 г. според Националния план за ВЕИ на МИЕТ би предотвратило изграждането на други 350 MW нови мощности с използваемост 7000 h годишно.**

Нови и рехабилитирани производствени мощности. От изброените 10 нови мощности 6 са безспорни. Останалите 4 са спорни, според следните аргументи:

¹⁾ Коментарът е свързан изключително с Проекта АЕЦ „Белене“.

- Не е обоснована необходимостта на ПГЕЦ „Хасково” – 2 x 128 MW. Ако приемем, че ефективността на ПГЕЦ е по-висока с 25÷ 30 % по отношение на конвенционалните, то тя в никакъв случай не компенсира няколкократно по-високата цена на газа. Ако тази мощност е предвидена като компенсираща на ВЯЕЦ и ФЕЦ, за целта по-ефективни са ВЕЦ със сезонни изравнители, например ВЕЦ „Цанков камък” и каскада „Горна Арда” (последната съчетана с ПАВЕЦ). **В случай, че на ПГЕЦ се разчита за частично резервиране на АЕЦ „Белене”, инвестициите или средствата за разполагаемост трябва да се отчетат там.**
- Не е обоснована необходимостта от АЕЦ „Белене” – 2 x 2000 MW.

Прогнозни мощности с енергийни баланси и възможности за управление на ЕЕС

От табл. 4.2 (МАХ1) се вижда, независимо от „изпуснатите” 427 MW в ТЕЦ „Марица-изток 3 – ENEL” и „изведените” ТЕЦ „Варна”, ТЕЦ „Бобов дол”, ТЕЦ „Русе” – блокове 3 и 4 и ТЕЦ „Марица-3”, мощностният баланс за 2020 г. се покрива от наличните и безспорните нови мощности и наличен общ резерв от 2758 MW.

Табл. 4.2 (МАХ2) показва по безспорен начин, че АЕЦ „Белене” не е необходима за покриване на мощностния баланс за 2020 г., независимо че и там са „изпуснати” някои работоспособни мощности, което беше упоменато по-горе.

Табл. 4.3 (МАХ1) е пример за манипулиран електроенергиен баланс с цел да се обоснове дефицит през 2020 г.:

- Производството на ТЕЦ „Марица-изток 2”, рехабилитирана и екологизирана централа, е намалено от 9,40 TWh/2020 г. на 6,76 TWh/2020 г. (-2,64 TWh);
- Производството на ТЕЦ „Марица-изток 3 – ENEL”, рехабилитирана и екологизирана централа, е намалено от 5,98 TWh/2020 г. на 1,27 TWh/2020 г. (-4,71 TWh);
- Отново са „изпуснати” и „изведени” ТЕЦ „Варна”, ТЕЦ „Бобов дол”, ТЕЦ „Русе” – блокове 3 и 4 и ТЕЦ „Марица-3”. **Ако се добави игнорирания капацитет само на ТЕЦ „Марица-изток 2” и ТЕЦ „Марица-изток 3”, дефицитът от 2,680 TWh/2020 г. се превръща в излишък от 4,74 TWh/2020 г.**

Табл. 4.3 (МАХ2) от Плана на НЕК показва също по безспорен начин, че АЕЦ „Белене” не е необходима за електроенергийния баланс за 2020 г. Нещо повече – ако се изгради изключително за износ, тя ще се конкурира с разполагаемия оперативен излишък над 4,74 TWh/2020 г.

Независимо от изкривените баланси, налице е признанието, че АЕЦ „Белене” не е необходима за покриване на вътрешното електропотребление в страната към 2020 г. Според баланса в Приложение 2, тя не е необходима дори до 2025 г.

Приложение 4. Съществуващото е възможно: Анализ на структурните алтернативи на АЕЦ „Белене“ на основата на Електроенергийния и мощностния баланс до 2025 г.

Първата стъпка на електроенергийния и мощностния баланс трябва да бъде **добросъвестното инвентаризиране на наличните мощности по отношение на моралния и физическия ресурс, възможностите за рехабилитиране и удължаване на работата, привеждане в съответствие с нормативните документи за опазване на околната среда, конкурентоспособност в пазарна среда, маневрени свойства и място в товаровата диаграма, налични ограничения, произтичащи от фактори като „национален ресурс“, „социална значимост“, „влияние върху енергийна независимост“, „неотменими задължения“ и т.н.**

Втората стъпка е оценка на потенциала на новите и заместващи мощности, които са **в необратим стадий на изграждане.**

Третата стъпка е оценка на потенциала на генериращите мощности на ВЕИ, като национално задължение, поето в рамките на ЕС; **тази оценка трябва да бъде спрегната с необходимите балансиращи мощности** – налични или необходими, енергоносител, маневреност, управляемост и управление и т.н.

Последната стъпка е съпроводена с редица неопределености, поради което, с цел гарантиране на сигурността на електроснабдяването, **балансът трябва да се базира на твърдо поети задължения и осигурени ресурси за реализиране на тези задължения.** Този аргумент е причина в баланса да бъде приет песимистичен сценарий за развитието на ВЕИ в интервала до 2025 г.

В Приложения 1 и 2 е показан енергийния и мощностния баланс на страната за хоризонт до 2025 г. Той е избран според два основни аргумента: хоризонт, отдалечен на повече от 15 г. е несигурен (в това отношение негативният опит е налице); от друга страна в него трябва да бъде разположен най-дългият инвестиционен цикъл за нова или заместваща мощност, например АЕЦ.

ОПИСАНИЕ НА РАЗПОЛАГАЕМИТЕ МОЩНОСТИ ДО 2025 Г.

1. КОНДЕНЗАЦИОННИ ЦЕНТРАЛИ НА ЧЕРНИ КАМЕННИ ВЪГЛИЩА

1.1. ТЕЦ „ВАРНА“

Инсталираната мощност на ТЕЦ „Варна“ е 1260 MW. Централата изгаря вносни черни каменни въглища посредством течно шлакоотделяне в котлите. Тази технология се характеризира с много високо ниво на емисиите на NO_x. Предимство е морският транспорт на въглищата. На пристанището могат да акустират въгледовози с товароизместимост до 60 kt.

ТЕЦ „Варна“ трябва да бъде рехабилитирана с цел удължаване на живота с минимум 15 години, повишаване на икономичността, привеждане в съответствие с нормативните документи за опазване на околната среда и, при възможност, за **работа в регулиращ и подвърхов режим** (статична маневреност $50 \div 100 \% N_n$ и ежеседмични спирания и пускания на агрегатите), преминаване от хидравлично към сухо депониране на шлаката и пепелта.

Рехабилитацията трябва да се състои основно от: **смяна на горивната база със суббитуминозни нископепелни, с ниско съдържание на сяра въглища**, евентуално **смяна на технологията на изгаряне – от течно на твърдо шлакоотделяне**, смяна на турбините на блокове № 3, реконструкция на турбини 4 – 6 с цел повишаване на икономичността, смяна на ключови елементи с изчерпан ресурс, модернизиране на системите за управление, реконструиране на депото с цел преминаване от хидравлично полусухо депониране на шлаката и пепелта. След рехабилитиране централата може да участва в електроенергийния баланс **като условно подвърхова** при 2500 - 6000 h използваемост на инсталираната мощност и с 1000 - 1200 MW в мощностния баланс; централата участва в регулирането на честотата и обменната мощност на ЕЕС.

1.2. ТЕЦ „РУСЕ“ (блокове 3 и 4)

Инсталираната мощност на двата блока е 220 MW, които изгарят черни каменни въглища посредством течно шлакоотделяне в котлите. Тази технология се характеризира с много високо ниво на емисиите на NO_x . Въглищата се транспортират по море и р. Дунав.

Блокове 3 и 4 в ТЕЦ „Русе“ трябва да бъдат рехабилитирани с цел удължаване на живота с минимум 15 години, повишаване на икономичността, привеждане в съответствие с нормативните документи за опазване на околната среда и, при възможност, за **работа в регулиращ и подвърхов режим** (статична маневреност $50 \div 100 \% N_n$) и ежеседмични спирания и пускания на агрегатите, преминаване от хидравлично към сухо депониране на шлаката и пепелта.

Рехабилитацията трябва да се състои основно от: **смяна на горивната база с нископепелни, с ниско съдържание на сяра въглища**, евентуално **смяна на технологията на изгаряне – от течно на твърдо шлакоотделяне**, реконструкция или смяна на турбините с цел повишаване на икономичността, смяна на ключови елементи с изчерпан ресурс, модернизиране на системите за управление, реконструиране на депото с цел преминаване от хидравлично към сухо депониране на пепелта и сгурията.

След рехабилитиране централата може да участва в електроенергийния баланс **като условно подвърхова** при 2500 - 6000 h използваемост на инсталираната мощност и със 180 - 200 MW в мощностния баланс; блоковете могат да участват в регулирането на честотата и мощността на ЕЕС.

2. КОНДЕНЗАЦИОННИ ЦЕНТРАЛИ НА КАФЯВИ ВЪГЛИЩА

2.1. ТЕЦ „БОБОВ ДОЛ“

Инсталираната мощност на ТЕЦ „Бобов дол“ е 630 MW. Поради проблеми с горивна база на централата, инсталираната мощност е редуцирана на 570 MW. Горивната база е микс от кафяви и лигнитни местни въглища. **Централата е ситуирана близо до потенциалните пазари на електроенергия в региона.** ТЕЦ „Бобов дол“ трябва да бъде рехабилитирана с цел удължаване на живота с минимум 15 години, повишаване на икономичността, провеждане в съответствие с нормативните документи за опазване на околната среда и, по възможност, за работа в **регулиращ и подвърхов режим** (статична маневреност $50 \div 100 \% N_n$ и ежеседмични спирия и пускания на агрегатите), преминаване от хидравлично към сухо депониране на шлаката, пепелта и продукта от десулфуризацията, увеличаване на мощността до номиналната (инсталираната).

Рехабилитацията трябва да се състои основно от: реконструкция на турбините с цел повишаване на икономичността, реконструкция на котлите с цел намаляване на NO_x , изграждане на сероочистващи инсталации, смяна на ключови елементи с изчерпан ресурс, реконструиране на депото с цел преминаване от хидравлично към сухо депониране на шлаката, пепелта и продукта от десулфуризацията.

След рехабилитиране, централата може да участва в електроенергийния баланс **като условно подвърхова** при $2500 \div 6000$ h използваемост на инсталираната мощност и с 500/570 MW в мощностния баланс; централата участва в регулирането на честотата и обменната мощност на ЕЕС.

3. КОНДЕНЗАЦИОННИ НА ЛИГНИТНИ ВЪГЛИЩА

3.1. ТЕЦ „МАРИЦА-ИЗТОК – AES“

Инсталираната мощност на ТЕЦ „Марица-изток – AES“ е 670 MW. Горивната база са източномаришки лигнити от енергийната пачка. **Централата е ситуирана близо до потенциалните пазари на електроенергия в региона.** ТЕЦ „Марица-изток – AES“ е проектирана в съответствие с изискванията на нормативните документи за опазване на околната среда, включително сухо депониране на сгурията, пепелта и продукта от десулфуризацията на димните газове.

Централата може да участва в електроенергийния баланс **като базова** при 6000 - 7000 h използваемост на инсталираната мощност и с 670 MW в мощностния баланс; централата може да участва в регулирането на честотата и обменната мощност на ЕЕС.

3.2. ТЕЦ „МАРИЦА-ИЗТОК – ENEL“

Инсталираната мощност на ТЕЦ „Марица-изток – ENEL“ е 908 MW. Горивната база са източномаришки лигнити от енергийната пачка. **Централата е ситуирана близо до потенциалните пазари на електроенергия в региона** и има връзка посредством два електропровода на 400 kV с Република Турция.

ТЕЦ „Марица-изток – ENEL“ е рехабилитирана през периода 2006 ÷ 2009 г. с цел удължаване на живота с минимум 15 години, повишаване на икономичността; приведена е в съответствие с нормативните изисквания за опазване на околната среда.

Рехабилитирани са основно: турбините с цел повишаване на икономичността, котлите, на които са сменени екраните, ключови елементи и горивните уредби, системите за управление; изградени са сероочистващи инсталации и инсталация за обезводняване на гипса (голяма част от отпадъчния продукт от десулфуризацията на димните газове се използва в завод за производство на гипсокартон).

След рехабилитацията централата може да участва в електроенергийния баланс **като базова** при 6000 - 7000 h използваемост на инсталираната мощност и с 900 MW в мощностния баланс; централата участва в регулирането на честотата и обменната мощност на ЕЕС.

3.3. ТЕЦ „МАРИЦА-ИЗТОК 2“

Инсталираната мощност на ТЕЦ „Марица-изток 2“ е 1580 MW. Горивната база са източномаришки лигнити от енергийната пачка. **Централата е ситуирана близо до потенциалните пазари на електроенергия в региона.**

ТЕЦ „Марица-изток 2“ се рехабилитира през периода 2005-2011г. с цел удължаване на живота с минимум 15 години, повишаване на икономичността; привежда се в съответствие с нормативните изисквания за опазване на околната среда.

Рехабилитирани са котлите, на които са сменени екрани, ключови и други елементи, модернизирани са горивните уредби; турбините на блокове 1 - 4 са сменени с по-икономични и с по-голяма мощност, а на блокове 6 ÷ 8 се модернизират със същата цел. Сменени са системите за управление, изградени са сероочистващи инсталации на блокове 1 ÷ 4, 7 и 8, а на блокове 5 и 6 са в процес на изграждане.

След завършване на рехабилитацията централата може да участва в електроенергийния баланс **като базова** при 6000 ÷ 6500 h използваемост на инсталираната мощност и с 1500 MW в мощностния баланс; централата участва в регулирането на честотата и обменната мощност на ЕЕС.

3.4. ТЕЦ „МАРИЦА-3“

Инсталираната мощност на ТЕЦ „Марица-3“ е 120 MW. Горивната база са източномаришки лигнити от технологичната пачка, които са освободени, поради намаляване на производството на брикети.

През 2005 г. е рехабилитирана турбината. Останалите съоръжения се поддържат в задоволителна разполагаемост посредством удължени ремонти. В това състояние и след привеждане в съответствие с нормативните изисквания за опазване на околната среда, животът на централата е около и над 10 години.

Предстои изграждане на сероочистване инсталация и преминаване към сухо депониране на сгурията, пепелта и продукта от десулфуризация на димните газове.

Централата може да участва в електроенергийния баланс **като базова** с над 4000 h използваемост на инсталираната мощност и със 100÷ 110 MW в мощностния баланс.

4. ТОПЛОФИКАЦИОННИ ЦЕНТРАЛИ НА ВЪГЛИЩА

Проблемът на топлофикационните централи на въглища е, че трябва да се приведат в съответствие с нормативните изисквания за опазване на околната среда.

5. ТОПЛОФИКАЦИОННИ ЦЕНТРАЛИ НА ПРИРОДЕН ГАЗ, ВКЛ. CCGT

Топлофикационните централи на природен газ и централите на въглища могат да участват в електроенергийния баланс като **базови в принуден режим** с използваемост около 4500 h на инсталираната мощност и 390 MW в мощностния баланс.

6. ПРОМИШЛЕНИ ЦЕНТРАЛИ НА ВЪГЛИЩА

Тези централи, обслужващи промишлеността, ще следват нейното развитие и реструктуриране, съпроводено с поддържане на необходимата разполагаемост посредством реконструкции, модернизации и нови инвестиции и привеждане в съответствие с нормативните изисквания за опазване на околната среда.

Промишлените електроцентрали могат да участват в електроенергийния баланс на страната с около 5000 - 6000 h използваемост на инсталираната мощност и с около 300 MW в мощностния баланс.

7. ЯДРЕНИ ЦЕНТРАЛИ

7.1. АЕЦ „КОЗЛОДУЙ“

Инсталираната мощност на АЕЦ „Козлодуй“ е 2000 MW. Ядреното гориво е внос от Русия. Завършена е рехабилитация на централата, с възможност животът на блоковете да бъде удължен до 2030 г. За този хоризонт е разработена стратегия за управление на отработеното ядрено гориво (ОЯГ) и радиоактивните отпадъци (РАО). Централата може да участва в електроенергийния баланс **като базова** със 7000 ÷ 7500 h използваемост на инсталираната мощност и с 1800 ÷ 2000 MW в мощностния баланс.

8. ВЕЦ СЪС СЕЗОННИ, ГОДИШНИ И МНОГОГОДИШНИ ИЗРАВНИТЕЛИ

Инсталираната мощност на ВЕЦ със сезонни, годишни и многогодишни изравнители, включително на ВЕЦ „Цанков камък“ и каскада „Горна Арда“ е 2803 MW. Част от тези централи се нуждаят от рехабилитация и модернизация. Целесъобразно е увеличаване на капацитета на ПАВЕЦ „Чаира“.

Мощността на ВЕЦ „Цанков камък“ и каскада „Горна Арда“ е напълно достатъчна, за да балансира най-оптимистичния сценарий за развитие на ветрогенераторните паркове до 2025 г.

В електроенергийния баланс ПАВЕЦ са включени с нулево участие.

ВЕЦ с изравнители, при средно валежна година, могат да участват **като върхове** с 1500 h използваемост на инсталираната мощност и с 800÷2800 MW²⁾ в регулиране на мощностния баланс.

9. ВЕЦ НА ТЕЧАЩИ ВОДИ

Това са предимно микро ВЕЦ с обща мощност около 125 MW и използваемост около 2500 h годишно.

10. ВЯТЪРНИ ЦЕНТРАЛИ

Според Националния план на МИЕТ за действие за енергията от възобновяеми източници, капацитетът на ветрогенераторните паркове през 2020 г. трябва да достигне 1256 MW с производство 2,26 TWh.

По-оптимистична е прогнозата на Българската ветроенергийна асоциация, според която капацитетът през 2020 г. е 2750 MW с производство 6,33 TWh и 3875 MW с производство 8,91 TWh през 2025 г. Според Асоциацията **за балансиране на ветропарковете през 2020 г. ще са необходими 206 MW, а през 2025 г. – 291 MW регулиращи мощности.**

Негативното отношение на някои институции към възобновяемите енергийни източници и по-специално към ветроенергийния сектор е причина в електроенергийния баланс да бъде приет възможно най-песимистичния сценарий – 500 MW / 1,15 TWh / 2020 г. и 705 MW / 1,62 TWh / 2025 г.

²⁾ В мощностния баланс са включени ПАВЕЦ.

11. СЛЪНЧЕВИ ЦЕНТРАЛИ

Според Националния план на МИЕТ за действие за енергията от възобновяеми източници капацитетът на соларните паркове през 2020 г. е 303 MW с производство 0,45 TWh.

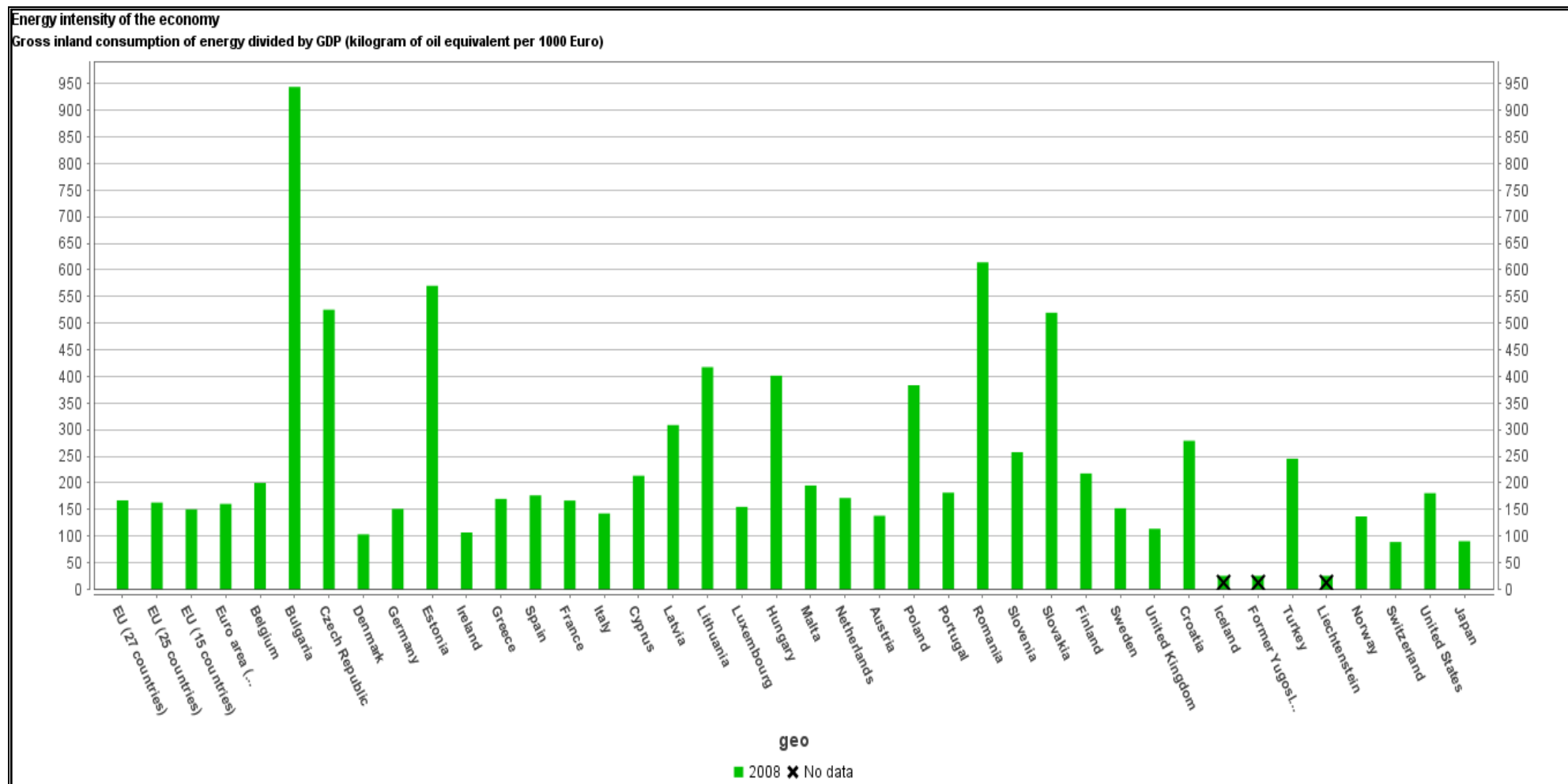
И при слънчевите централи прогнозата на Българската фотоволтаична асоциация е по-оптимистична от тази на МИЕТ – прогнозиран са слънчеви централи с капацитет 1200 ÷ 1500 MW през 2020 г. с производство 1,8 ÷ 2,25 TWh.

Аргументите да бъде избран по-песимистичен сценарий за развитие са валидни и за слънчевите централи.

Електроенергийният и мощностният баланс на Република България към 2020 г. и 2025 г. в Приложения 1 и 2 показва, че **наличните генериращи мощности, включително планираните изключва необходимостта от други такива**, ядрени или конвенционални електроцентрали. Балансът, с включен 15 % оперативен резерв превишава значително най-оптимистичната прогноза на НЕК, приета като възможна горна граница на електропотреблението за хоризонт до 2025 г.

Необходими са, обаче институционална подкрепа и контрол за съхраняване на наличните мощности – АЕЦ „Козлодуй“ – блокове 5 и 6, ТЕЦ „Варна“, ТЕЦ „Бобов дол“, ТЕЦ „Марица-3“, ТЕЦ „Русе“ – блокове 3 и 4. Практиката на страните от ЕС показва, че рехабилитираните, с наличен физически ресурс мощности са значително по-ефективни от новоизгражданите, независимо от енергоносителя и че **отложените капиталовложения за ново строителство, особено в период на криза, могат да бъдат използвани с много по-голяма възвръщаемост, отколкото в енергетиката.**

Приложение 5 – Енергийна интензивност на брутния вътрешен продукт в кг н.е. за 1000 Евро през 2008 г.

Приложение 6. Кратка хронология на проекта АЕЦ Белене

Плановите за изграждане на втора АЕЦ са от началото на 70-те³. До 1979 са изследвани около 25 потенциални места, които са сведени до девет, а три площадки са изследвани подробно – Белене, Вардим и Батим.

Площадка Белене е на 57 км по течението на Дунав срещу остров Персин (Белене). Намира се на 7,5 км от границата с Румъния, на около 100 км от Плевен, на около 4 км източно от Белене и около 10,5 км западно от Свищов. Общата ѝ площ е 2702 кв. км. В района с радиус 150 км живеят повече от 8 млн души.

На 20 март **1981 г.** правителството одобрява площадка Белене за изграждане на втора АЕЦ. През 1981 – 1987 г. е изготвен технически проект за изграждане на 4 блока с реактори ВВЕР-1000/V-320. През 1985 г. започва изпълнение на подготвителните работи – площите се изравняват и повдигат, изгражда се строителна, монтажна и складова база, както и административно битов комплекс. През 1987 г. се започват строителните работи. До края на 1989 г. реакторният корпус на 1-ви блок е изграден до кота 13,2 м., доставено е оборудването на първи контур и е достигната степен на завършеност около 40 %. През май 1990 г. проектът е редуциран до два блока и строителните работи се намаляват поради липса на финанси. През 1991 г. първото демократично правителство на страната взема решение за замразяване на проекта поради липса на финанси и нарастващата обществена съпротива. Основното оборудване е консервирано и всяка година се прави технически преглед.

През **1996 г.** правителството на БСП инициира ТИА за довършване на АЕЦ “Белене”. През 1997 г. проектът е отхвърлен главно поради високата себестойност на електроенергията. През 1998 г. НЕК подава искане за лицензиране на площадката, което е отхвърлено поради липса на документи.

2002 г.: На 6 **април** на конгрес на НДСВ премиерът Сакскобурготски обявява че АЕЦ Белене ще бъде завършена, без да има нови ТИА⁴. **Декември** – Правителството отменя решението от 1991 г. за замразяване на проекта⁵.

2003 г.: **Февруари** - изпратени писма до 5 производители на ядрено оборудване с искане за информация. **Юли** - НЕК избира консорциум между “Parsons Europe” и “Рискинженеринг” за консултант за ОВОС и ТИА.

³ Национални Доклади на РБ по КЯБ <http://www.bnra.bg/bg/documents/conventions/reports/cns-reports>

⁴ 06.04.2002 год. Агенция Медиапул <http://www.mediapool.bg/show/?storyid=15918>

⁵ 19.12.2002 год. Агенция Медиапул <http://www.mediapool.bg/show/?storyid=36752>

2004 г.: **Април** - правителството взема решение за доизграждане на АЕЦ Белене⁶. **Ноември** - Докладът за ОВОС е одобрен от МОСВ. **Декември** - НЕК избира "Parsons Europe" и "Рискинженеринг" за архитект-инженер⁷.

2005 г.: **Февруари** - НЕК избира консорциум между "Делойт Сентръл Юрп Лимитед" и "Нортън Роуз" за финансов консултант⁸. **Април** - прието второ решение No260 за изграждане на АЕЦ с 2000 MW⁹. **Май** - НЕК обявява търг за два леководни реактора, **но само от типа ВВЕР**¹⁰.

2006 г.: **Февруари** - получени предложения на руски и чешки консорциума. **Октомври** - НЕК обявява, че "Атомстройекспорт" е победител¹¹. Ще се изградят два реактора от нов тип AES-92 с ВВЕР-1000/В466 и обща мощност 2120 MW, "Стандард енд Пуърс" понижава кредитния рейтинг на НЕК. **Ноември** - НЕК обявява, че търси партньори за износ на електроенергия от АЕЦ "Белене"¹² (кандидати не се появяват). **Декември** - НЕК ще има 49 % в бъдещото дружество, а за останалите ще се търси стратегически инвеститор.

2007 г.: **Януари** - НЕК обявява търг за заем от 250 млн евро. **Февруари** - България уведомява ЕК за намерението си да изгражда АЕЦ "Белене". **Май** - избрана е BNP "Pariba", НЕК обявява търг за стратегически инвеститор. **Октомври** - в бюджета за 2008 г. се залагат 600 млн евро. **Декември** - ЕК обявява положително становище за строежа на централата.

2008 г.: **Януари** - подписан договор с ASE на стойност почти 4 млрд евро. **Април** - НЕК избира BNP "Pariba" за структурираща банка за финансирането. **Септември** - премиерът прави поредна "първа копка" на обекта. **Октомври** - Правителството дава 300 млн лв за проекта¹³ и прехвърля 600 млн евро за гаранции в бюджета за 2009 г.; "Стандард енд Пуърс" понижава кредитния рейтинг на България. **Декември** - подписва се акционерно споразумение с RWE Power за обща компания за развитие на проекта

2009 г.: **Януари** - Правителството дава на БЕХ 400 млн лв за проекта¹⁴. **Февруари** - френската "Electrabel" се отказва да участва с RWE Power¹⁵. **Май** - Русия предлага кредит от 3,9 млрд евро. **Юли** - правителство на ГЕРБ, проектът е замразен. **Септември** - участието на България ще се намали до 20-30%. **Октомври** - проектът остава "на трупчета"¹⁶. **Ноември** - RWE Power излиза от

⁶ 03.05.2004 год. Агенция Медиапул <http://www.mediapool.bg/show/?storyid=102416>

⁷ 20.12.2004 год. Агенция Медиапул <http://www.mediapool.bg/show/?storyid=31695>

⁸ Прес-съобщение на НЕК <http://www.NEC.bg/cgi-bin/index.cgi?l=1&d=354>

⁹ Прес-съобщение на НЕК <http://www.NEC.bg/cgi-bin/index.cgi?l=2&d=1219>

¹⁰ Прес-съобщение на НЕК <http://www.NEC.bg/cgi-bin/index.cgi?l=2&d=1221>

¹¹ Прес-съобщение на НЕК <http://www.NEC.bg/cgi-bin/index.cgi?l=2&d=1241>

¹² Прес-съобщение на НЕК <http://www.NEC.bg/tender/InfoRequest-ENG.doc>

¹³ 23.10.2008 год. Агенция Медиапул <http://www.mediapool.bg/show/?storyid=145007>

¹⁴ Вестник Труд 24.09.2009, Интервю на вицепремиера г-н Симеон Дянков

¹⁵ 19.02.2009 год. Агенция Медиапул <http://www.mediapool.bg/show/?storyid=149225>

¹⁶ 23.10.2009 год. Агенция Медиапул <http://www.mediapool.bg/show/?storyid=157775>

проекта¹⁷. **Декември** - банка Pariba BNP излиза от проекта; Министър Трайков обявява, че проектът ще бъде продължен.

2010 г.: Януари – процедура по избиране на нов консултант, АЯР връща проекта в НЕК¹⁸. **Март** – премиерът посещава площадката, вижда “висша форма на корупция”, нарича я “гьол за 800 млн лв” и дава всички дейности на главния прокурор. **Юни** - АСЕ обявява, че готова да започне строежа на първи блок още от 1 октомври¹⁹; след среща с посланиците от ЕС премиерът съобщава, че България замразява строежа, министър Трайков заявява, че МС никога не е решавал подобно нещо²⁰; Президентът Първанов ще инициира референдум "за" или "против" изграждането на АЕЦ "Белене"²¹; Премиерът обявява, че държи АЕЦ "Белене" да бъде построена²². **Август** - Инвестиционният проект за АЕЦ “Белене“ не е бил одобрен от ДКВЕР като бизнесплан на НЕК²³, **Октомври** – договорът с АСЕ удължен до края на март 2011 г.²⁴, **Ноември** – премиерът Борисов заявява пред агенция ИТАР-ТАСС “С цялото си сърце подкрепям АЕЦ “Белене”²⁵; АСЕ дава окончателна цена около 6,3 млрд. Евро²⁶; Президентът Първанов “урежда” продажба на ток от АЕЦ "Белене" за Сирия²⁷; Бивш председател на БЕХ - “Ако знаеш какво се случва в “Белене”, бедна ти е фантазията. Стотици милиони нагло откраднати.”²⁸; Премиерът Борисов заявява “цената отива към 8.5 – 9 млрд. евро”²⁹; Английската банка HSBC е избрана за консултант на проекта; подписан меморандум за създаване на проектна компания: НЕК-51 %, Русия–47 %, френската "Altran" и финландската “Fortum”-по 1 %³⁰. **Декември** – проектът отново е върнат от АЯР; публикувани са секретни грами на американския посланик относно проекта Белене³¹.

¹⁷ 28.10.2009 год. Агенция Медиапоол <http://www.mediapool.bg/show/?storyid=157966>

¹⁸ 22.01.2010 год. Агенция Медиапоол <http://www.mediapool.bg/show/?storyid=161033>

¹⁹ 09.06.2010 год. Агенция Медиапоол

²⁰ 11.06. 2010 год. Агенция Медиапоол

²¹ 18.06.2010 год. Агенция Медиапоол

²² 18.06.2010 год. в-к Дневник

²³ 31.07.2010 год. Агенция Медиапоол

²⁴ 13.10.2010 vsekiden.com

²⁵ 02.11.2010 год. Агенция Медиапоол

²⁶ 13.11.2010 vsekiden.com

²⁷ 09.11.2010 год. Агенция Медиапоол

²⁸ 24 Ноември 2010 год. Агенция Медиапоол

²⁹ 26.11.2010 год. vsekiden.com

³⁰ 30.11.2010 год.

³¹ guardian.co.uk, Monday 20 December 2010 <http://www.guardian.co.uk/world/us-embassy-cables-documents/215404>

2011 г.: Февруари - Техническият проект на централата все още не е одобрен³², Премиерът Б. Борисов в парламента *"ако не се построи АЕЦ "Белене", токът ще поскъпне с около 18 пъти"*.

Март 5, „Ако проектът "Белене" не се осъществи, България ще изпадне в състояние на енергийна бедност. Изграждането на нова ядрена мощност има огромно значение за българите.”

Това каза пред Радио Варна депутатът от "Коалиция за България" Петър Димитров. И допълни:

„Цените за електроенергия от АЕЦ Белене са от 3 до 5 пъти по-евтини отколкото е цената от въглищните централи, 12 пъти по-евтини от вятърните и 52 пъти по-евтини от соларните централи, отбеляза бившият енергиен министър.”³³

Март, 10 - нова концепция за финансиране на проекта със залагане на българските акции;³⁴

Март 22, „Проектната компания може да привлече самостоятелно недостигащите кредитни ресурси със срок на погасяване от момента, в който първи енергоблок започне да продава електроенергията си навън, и с период на погасяване около 20 години. По този начин България, без да плати нито лев, ще получи атомна централа, която през първите 20 години от експлоатацията ще снабдява страната с чиста електроенергия на ниска стойност, а през следващите 40 години от проектния срок ще работи с постоянна чиста печалба за бюджета на България като бенефициент на НЕК, заявиха от "Росатом".³⁵

Март 23: Три нови аргумента „за” АЕЦ Белене се повиха по следния начин:

„От партийната централа на ГЕРБ е спуснато окръжно до депутатите на партията, които би трябвало да представляват народната воля в подкрепа на строителството на АЕЦ „Белене” и в услуга на руския енергиен интерес, научи ЗонаБГ.инфо.

Ето какво пише в инструкциите:

- В днешната енергийна криза, която е обхванала света, единствено АЕЦ "Белене" гарантира на България евтин ток при спазване на пълна безопасност на централата.

³² 16.02.2011 год. Агенция Медиапоол

³³ http://business.actualno.com/news_337970.html .

³⁴ 01.03.2011 год. Агенция Фрогнюз

³⁵ http://business.actualno.com/news_336743.html

АЕЦ "Белене" е най-проверяваният проект в света - и от страна на МААЕ и от страна на ЕС.

- Ако не построим АЕЦ "Белене" и не бъде удължен живота на 5 и 6 блок на АЕЦ "Козлодуй", след 5-6 години цената на тока ще скочи драстично. Тогава в енергийния микс ще преобладава скъпото електричество от ТЕЦ "Марица изток" 1 и 3 (което трябва да изкупуваме в продължение на 15г.), както и още по-скъпата енергия, добивана от вятър и слънце.
- Финансово проектът АЕЦ "Белене" е структуриран изцяло в полза на българската държава - 51% дял на НЕК, без държавна гаранция, без да се дават пари от бюджета, финансиране изцяло от страна на инвеститора и то при изключително ниска лихва от 4%. При тази схема централата ще се изплати за 10г., и през останалите 60г. от живота си ще носи евтин ток за българските потребители и високи доходи за държавата.
- Утопия е строителството на 7 блок на АЕЦ "Козлодуй" като алтернатива на "Белене". Технически е невъзможно това да стане в срок по-малък от 15г.
- За България АЕЦ "Белене" е реална диверсификация - с нея страната става независима от доставките на горива и ще има собствена евтина електроенергия."³⁶

³⁶ http://zonabg.info/Tema.40_41/14302.article/